

KOMUNIKASYON AT PANANALIKSIK SA WIKA AT KULTURANG PILIPINO

IKALAWANG MARKAHANG PAGSUSULIT

L1: WIKANG PAMBANSA

Wikang Pambansa

- Wikang itinalaga ng isang bansa na gagamitin ng mamamayan, dalubwika at representasyon ng pambansang identidad at kultura.
- Sumisimbolo at kumakatawan sa pambansang pagkakakilanlan, pagkakaisa at pag-unlad.
- Nakaugat sa kultura at kasaysayan

Wikang Filipino

- Itinalaga ng pamahalaan bilang wikang pambansa ng Pilipinas.

Legal na Batayan

1. De jure

- “Batay sa Batas”
 - Ang wikang pambansa ay dapat itinakda at nakasaad sa batas ng isang bansa.
- Artikulo 14 Seksyon 6 ng 1987 konstitusyon ng Pilipinas
 - Ang wikang pambansa ay ‘Filipino’.
 - Dapat nililintang, payabungin at pagyamanin.
 - Alinsunod sa tadhana ng batas, dapat na magsagawa ng mga hakbangin ang pamahalaan upang ibunsod at puspusang itaguyod ang paggamit ng Filipino bilang midyum ng opisyal na komunikasyon at wika ng pagtuturo sa sistemang pang-edukasyon.

2. De Facto

- “Batay sa katotohanan o umiiral na kondisyon”

- Ginagamit ng mamamayan sa pakikipag-usap sa isa’t isa.
- Kailangang gumamit ng isang wika na naiintindihan ng lahat.

Haligi sa pagtatatag ng wikang pambansa

1. Francisco Balagtas
2. Manuel Quezon
3. Jose Rizal

KASAYSAYAN

1934

- Pagtatalo sa kumbensyong konstitusyonal ang pagpili kung wikang katutubo o wikang Ingles ang wikang pambansa ng Pilipinas.
- Ayon kay Lope K. Santos nararapat na piliin ang wikang katutubo.

1935

- Saligang Batas Artikulo 14, Seksyon 3
- May limang tao na ginigiit na hindi dapat tumuon sa ‘wikang katutubo’ ngunit wala namang batas na nagsasabi na ang wikang katutubo ang gagamitin bilang wikang pambansa.
- Felipe R. Jose, Wenceslao Q. Vinzons, Tomas Confesor, Hermenegildo Villanueva, Norberto Romualdez

1936

- Nov 13, 1936 - Batas Komonwelt 184 ni Norberto Romualdez - pag-aralan o mag-aral ng diyalekto na pangunahing layunin sa pagtatag ng wikang pambansa.

KOMUNIKASYON AT PANANALIKSIK SA WIKA AT KULTURANG PILIPINO
IKALAWANG MARKAHANG PAGSUSULIT

- Surian ng Wikang Pambansa (SWP)
 - Tigasala at pipili ng wikang pambansa
- Ang pagpili ay batay sa;
 - 1. Estruktura
 - 2. Mekanismo
 - 3. Panitikan
- Lumabas sa pagsusuri na ang tagalog ang pinaka umiiral na wika sa kapuluan.

1937

- Kautusang Tagapagpaganap Blg 134 - Nilagdaan ni Pang. Manuel L Quezon na ang wikang pambansa ay nakabatay sa tagalog.
- Ganap na masisilayan sa taong 1940
- Tungkulin na naisagawa ng SWP;
 - 1. Paglalathala at pagpapalimbag ng disyonyaryo
 - 2. Gramatika

1940

- Kautusang Tagapagpaganap Blg 263 - paglilimbag ng balarila at isang diksyunaryo sa wikang pambansa.
- Hunyo 19, 1940 - itinuro sa lahat ng paaralan.
- Nagsimulang gamitin ang wikang pambansa bilang wikang panturo.

1946

- Araw ng Pagsasarili at Batas Komonwelt Blg 570 (Hulyo 4, 1946)
- Pinagkaloob ng Amerikano ang kalayaan ng Pilipinas.
- Nagkaroon ng 2 opisyal na wika ng bansa;
 - 1. Ingles
 - 2. Tagalog

1954

- Proklamasyon Blg 12 (Marso 26, 1954) - Nilagdaan ni Pang. Ramon Magsaysay
- Nagpahayag na ang linggo ng wikang pambansa ay ipinagdiriwang simula Marso 29 - Abril 4 taun-taon, bilang pagkilala sa kaarawan ni Balagtas.

1955

- Proklamasyon Blg 186 (Sept 23, 1955)
- Ipinagdiriwang ang linggo ng wikang pambansa tuwing ika-13-19 ng Agosto taun-taon, bilang pagdiriwang sa kaarawan ni Pang. Quezon

1959

- Kautusang Pangkagawaran Blg 7 (Agosto 13, 1959) -Nagsasaad na ang wikang pambansa ay tatawaging 'Pilipino' (Jose E. Romero)
- Gagamitin ang wika sa mga tanggapan, gusali, passaporte, diyaryo, telebisyon, at komiks.

1967

- Kautusang Tagapagpaganap Blg 96 (Oct 24, 1967) - Itinakda ni Pang. Marcos na nagtatadhana ng ang lahat ng mga gusali, edipisyo at tanggapan ng pamahalaan ay Pilipino

1972

- Pagtatalo sa usaping pang-wika ang Konstitusyonal Kumbensyon (Kongreso)

1973

- Artikulo 15, Seksyon 3 blg 2 (Saligang Batas 1973)

KOMUNIKASYON AT PANANALIKSIK SA WIKA AT KULTURANG PILIPINO

IKALAWANG MARKAHANG PAGSUSULIT

- 2 opisyal na wika;
 - 1. Ingles
 - 2. Pilipino
- **Pambansang Asembliya** - magsasagawa ng hakbang tungo sa pagpapaunlad at pormal na adaptasyon ng panlahat.

1987

- Saligang Batas 1987 Artikulo 14 Seksyon 6-9 (Feb 2, 1987)
- Kilala na ang wikang Filipino
- 2 opisyal na wika;
 - 1. Ingles
 - 2. Filipino

1997

- Proklamasyon Blg 104
- Ang Agosto ay taun-taon magiging Buwan ng Wika

L2: WIKANG PANTURO

Wikang Panturo

- Wikang itinalaga para gamitin sa mga paaralan sa bansa.
- Pormal na wika
- Artikulo 14 Seksyon 7 1987

Gamit ng wikang panturo

1. Libro at leksyon
2. Pakikipagtalastasan
3. Anunsyo
4. Pangalan
5. Opisyal na kasulatan

Mahalalagang Pangyayari

1. **Pananakop ng mga Amerikano** - Pagkakaroon ng mga pampublikong paaralan at lahat ng batang nasa tamang gulang ay maaaring makapag-aral.

- **Thomasites** - Unang guro
- **Ingles** - wikang panturo

2. **Panahon ng Komonwelt** - Sinimulang gamitin ang itinakdang wikang pambansa bilang wikang panturo (Tagalog).

- Itinatag nila ang ikalawang republika sa pamumuno ni Jose P. Laurel

3. **Pananakop ng Hapones** - Ginagamit ang wikang Bernakular at pagtuturo ng Nihongo at ipinagbawal ang wikang Ingles.

- 2 pangkat ng mga asignatura sa paaralan; (Patakarang Bilinggwal)
 - Wikang Filipino
 - Wikang Ingles

4. **Pagkatapos ng Ika-2 digmaang pandaigdig** - Patakarang Bilinggwal naghahati sa wikang Ingles at tagalog.

5. **DepEd order no. 79 series of 2009** - Ipinakilala ang Mother Tongue Based Multilingual Education

6. **DepEd order No. 16 series of 2012** - Inilista ang 12 na wika liban sa Filipino at Ingles
 - Ilokano, Pangasinense, Kapampangan, Tagalog, Bikol, Hiligaynon, Cebuano, Waray-Waray, Chavacano, Maguindanaon, Tausug, Maranao.

7. **DepEd order no. 28 series of 2013** - Dinagdagan ng 7 pang wika ang wikang bahagi sa MTB

KOMUNIKASYON AT PANANALIKSIK SA WIKA AT KULTURANG PILIPINO

IKALAWANG MARKAHANG PAGSUSULIT

- Ibanag, Ivatan, Sambal, Akeanon, Kinaray-a, Yakan, Surigaonon

Programang Mother Tongue Based Multilingual Education

- Kindergarten - ikatlong baitang r
- Unang wikang natutunan sa loob ng bahay
- Esp, Ap, Filipino (Tagalog)
- Englisg, Math, Science, Mapeh, TLE (English)

L3: WIKANG OPISYAL

Wikang Opisyal

- Wikang itinadhana ng batas sa opisyal na komunikasyon sa loob at labas ng mga ahensya ng pamahalaan.
- Transaksyon at pakikipagtalastasan
- Dumadaan sa maraming konsultasyon

Mahahalagang Pangyayari

1. Wikang kastila ang unang wikang opisyal
2. Pamahalaan ng Biak-na-bato (1897)
 - Idineklara ng konstitusyon na ang wikang tagalog ang wikang opisyal. (batayan)
3. Batas Komonwelt blg 570
 - Wikang pambansa batay sa tagalog bilang wikang opisyal.
 - Nagtatakda ng paggamit ng Tagalog sa mga tanggapan (Hulyo 4, 1946)
4. Liderato ni Ferdinand Marcos (1967)
 - Nilagdaan ang kautusan upang palakasin ang wikang pambansa bilang wikang opisyal. (Proklamasyon Blg 96)

5. Artikulo 14, Seksyon 7 ng 1987 Saligang Batas

- Ang wikang opisyal ng Pilipinas ay Filipino at hanggat walang ibang itinatadhana ang batas, Ingles.

6. Pinalakas pa ni Corazon Aquino ang Filipino sa pamamagitan ng Executive Order No. 335 (Agosto 25, 1988) - Ang lahat ng kagawaran, kawanihan at ahensya at instrumentaliti ng pamahalaan ay gagamit ng wikang Filipino sa lahat ng uri ng komunikasyon.

- Hakbang sa paggamit ng wikang Filipino sa lahat ng opisyal na Transaksyon
- Pagtalakay ng isa o higit pang tauhang magtitiyak sa komunikasyon at korespondensya sa wikang Filipino
- Isalin sa Filipino ang lahat ng pangalan ng gusali, opisina at mga palatandaan
- Isalin sa Filipino ang panunumpa sa katungkulan ng mga opisyal at kawani ng pamahalaan.
- Maging bahagi sa pagsasanay sa mga opisina ang kahusayan sa paggamit ng Filipino sa opisyal na komunikasyon at korespondensya.

L4: Lingua Franca sa Pilipinas

Lingua Franca o Interlingua

- Wikang ginagamit ng tao na may magkaibang unang wika upang magkaintindihan at makapag-usap.

KOMUNIKASYON AT PANANALIKSIK SA WIKA AT KULTURANG PILIPINO
IKALAWANG MARKAHANG PAGSUSULIT

- Filipino na nakasalig sa wikang Tagalog
- Pilipinas - 180 na wika/umiiral na wika.
- Panrehiyon Lingua Franca - Bicol, Ilocano, Tagalog, Hiligaynon, Waray, Cebuano.
- Pandaigdigang Lingua Franca ang Ingles

Bilinggwalismo - Ang alam lamang ay 1-2 wika

Multilinggwalismo - 2-3 alam na wika

'MAHALIN ANG SARILING WIKA' - Ma'am Maddie :)